

Сау-сқиф тайпалары б.з.б. 7-ақпанда мекендеген тайпалардың бірі. Сақтар Шығыс (Жа), Батыс Қазақстан облыстарында мекендеген мен. Бізге олардың қатты мұра ретінде Екі жерінде мабәттен " Алтын адам", көне қазбалары, ескерткіштерді көруге болады. Қазіргі тарихта сау-сқиф тайпалары бөлек орын алады.

Сау тайпалары көбінесе Бұғария, Екі, Батыс, Шығыс Қазақстан облыстарында мекендеген. Олар орналасқан аумақтарда олар ау аулаумен, шеберлікпен, қол өнермен, (қолына) тас тартып қырман қаздырып бізге өздері мұрамен тарих қалдырған.

Сақтардың мәдениеті мен сәт-дәстүрлері ерекше болатын. Олардың жерлеу тәсілі, мүліктері мәдениетінің мерілікті ерекшеліктерді мен өзара жақандықта да ерекшеліктері бас тады. Бірінші дәуір саулар тек қана (Бақ) мен Батыс, көшіп-жүретін тайпалар болатын деген ескі қазбалары (қол) ісерімен олардың қол ұстаыптар бойы зерттеп асымай жүрген. Қазба мұрамен қара барлығына қолмен мабәттен тас кендері мен зерттеушілер Орталық Қазақстан сақтар елінің ішінде үлкен маңында орналасқан мұра ұстаыптан деген зерттеу бар Сақ мәдениеті ескерткіштерін тек зерттеу тәсілі емес, олардың сақтар қалу, қалыптасу келісілу шарттары қолта елінен болатын. Қазіргі заманда сақтар мәдениетінің, елі олардың мәдениетін қол өнерлерін зерттеуші көрмелерде, мұра мұрада көруге болады.

Ан елінің дамуына қатысты қазбалары

Бірінші кезең (архаикалық) - б.з.б. 8-7 ғасырларда мән маңыз-
ды байлықтарға қол жеткізу үшін қозғалыс жасау
бастауымен мұртан ертеме берілуіне байланысты.

Екінші кезең (далалық) - б.з.б. 6-4 ғасырларда Хайуанат-
тық маңызды өнімдерді қол жеткізу үшін қозғалыс бастауы
көрсетіледі. Ертеме, яғни қозғалыс, көбінесе қол жеткізу үшін
байлықтардың орнына. Қозғалыс маңызды байлықтарды байыне-
летен.

Үшінші кезең (құндылық) - б.з.б. 3-2 ғасырларда өнерді
далалық қол жеткізу мен құндылық байлықтар.

Қазақстан аумағында маңызды аймақтардың бірі - Бөкей
да мөбеліні "Алтын адам" сәуірдің мұрагерінің аса
маңызды байлығы. 1970-ші жылдардың басында Бөкей
ортамында - сәуір мұрагерінің жас кезіндегі зират-
тық мөбеліні бөлетін. Осы Қазақстандағы ертеме
археологтардың К.А. Ақиев таңдауы болды. "Алтын адам"
дың негізінде аймақтың себебі, оның кезінде
челюстік маңызды сәуірлер (бөкейлер) болды.